

Sygn. akt III AUa 1562/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 stycznia 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu Wydział III

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Kazimierz Josiak (spr.)
Sędziowie:	SSA Barbara Ciuraszkiewicz SSO del. Ireneusz Lejczak
Protokolant:	Magdalena Krucka

po rozpoznaniu w dniu 17 stycznia 2012 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku Banku (...) S.A. we W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia

na skutek apelacji Banku (...) S.A. we W.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu

z dnia 12 września 2011 r. sygn. akt IX U 969/11

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. decyzją z dnia 16 maja 2011 r. zobowiązał Bank (...) S.A. z siedzibą we W. do zwrotu świadczenia w kwocie 452,48 zł przekazanego na rachunek bankowy Z. K. zamieszkałej w K., po dacie jej śmierci.

W odwołaniu od powyższej decyzji Bank domagał się jej uchylenia, ustalenia że nie ma obowiązku zwrotu na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych spornej kwoty ponieważ została ona przekazana na rachunek Komunalnego Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej w K. zgodnie ze zleceniem Z. K. przed otrzymaniem przez Bank informacji o jej śmierci. W tej sytuacji zdaniem wnioskodawcy Bank zwolniony jest z obowiązku zwrotu przekazanego świadczenia na podstawie art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1993 r. – Prawo bankowe (Dz.U. z 2007 r. nr 72 poz. 665 ze zm.). Przepis ten stanowi bowiem, że wypłata pełnej lub częściowej kwoty świadczenia przekazanego do ZUS innym uprawnionym osobom zwalnia Bank od odpowiedzialności za szkodę wynikającą z wykonania tej czynności.

Strona pozwana wniosła o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu po rozpoznaniu sprawy wyrokiem z dnia 12 września 2011 r. oddalił odwołanie. Na podstawie akt rentowych Z. K. Sąd I instancji ustalił następujący stan faktyczny:

Z. K., ur. (...) pobierała z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. rentę rodzinną po zmarłym mężu A. K. od 22 grudnia 1992 r. Zgodnie z wnioskiem ubezpieczonej renta wypłacana jej była na rachunek bankowy w Oddziale Banku (...) w K.. Z. K. zmarła 19 lutego 2011 r. o czym Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. powziął wiadomość 25.II.2011 r. w związku z wnioskiem wnuczki Z. K. o wypłatę zasiłku pogrzebowego. Mimo to organ rentowy przełał na rachunek bankowy Z. K. rentę za miesiąc marzec 2011 r., której termin płatności ustalony był na dzień 5-go każdego kolejnego miesiąca. Wypłatę świadczenia wstrzymał dopiero od 1.IV.2011 r.

Pismem z dnia 21 marca 2011 r., doręczonym Bankowi 1.IV.2011 r. zażądał zwrotu świadczenia za miesiąc marzec 2011 r. w kwocie 1212,90 zł.

W odpowiedzi na to wezwanie Bank zwrócił ZUS-owi kwotę 760,42 zł w dniu 26 kwietnia 2011 r. i odmówił przekazania kwoty 452,48 zł z powodów wskazanych w uzasadnieniu odwołania. W świetle powyższych ustaleń Sąd Okręgowy uznał odwołanie Banku od decyzji odmawiającej go do zwrotu sumy 452,48 zł za bezzasadne. Po przytoczeniu treści art. 55 i 56 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe Sąd I instancji stwierdził, że w sprawie nie zostały spełnione przesłanki do zwolnienia Banku od odpowiedzialności za zwrot świadczenia z ubezpieczenia społecznego. Zdaniem Sądu Okręgowego w związku ze śmiercią właścicielki rachunku Bank nie mógł realizować jej poleceń dotyczących przelewów określonych kwoty pieniężnych na rzecz innych podmiotów za wyjątkiem rozporządzeń wynikających z art. 56 prawa bankowego. Zdaniem Sądu świadczenie za miesiąc marzec przekazane na rachunek bankowy Z. K. było świadczeniem nienależnym w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS i jako takie winno być w całości zwrócone organowi rentowemu. Dlatego Sąd I instancji orzekł o oddaleniu odwołania.

W apelacji od powyższego wyroku wnioskodawca domagał się jego zmiany przez uwzględnienie odwołania albo uchylenia wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Apelacja opiera się wyłącznie na zarzutach naruszenia prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 55 ust. 3 Prawa bankowego i niewłaściwego zastosowania art. 56 tejże ustawy. W uzasadnieniu zarzutów apelacji pełnomocnik wnioskodawcy twierdził, że interpretacja art. 55 ust. 3 Prawa bankowego dokonana w sposób nieuzasadniony ograniczała pojęcie wypłaty świadczenia osobie uprawnionej tylko do sytuacji dyspozycji wydanych przez właściciela rachunku na podstawie art. 56 ustawy. Tymczasem art. 56 Prawa bankowego dotyczy tzw. zapisu na wypadek śmierci, który nie ma odniesienia do stanu faktycznego sprawy.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Wzajemna relacja art. 138 lit.a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i art. 55 ust. 1 pkt 2 i ust. 3 Prawa bankowego budziła wątpliwości dotyczące tego czy art. 138 lit.a jest normą materialnoprawną wyłączającą stosowanie art. 55 Prawa bankowego czy też normą o charakterze proceduralnym zawierającą sposób postępowania przy dochodzeniu przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych i inne organy rentowe świadczeń z ubezpieczeń społecznych przekazywanych świadczeniobiorcom za pośrednictwem banków. Wątpliwości te zostały przynajmniej częściowo usunięte w dwóch uchwałach SN będących odpowiedziami na zagadnienia prawne przedstawione przez Sąd Apelacyjny we Wrocławiu i Sąd Apelacyjny w Warszawie (uchwała z dnia 13.VI.2006 r. w sprawie III UZP 7/06 Mon. Praw. 2006 nr 10 poz. 547 i uchwała z dnia 6 maja 2009 r. w sprawie II UZP 2/09 OSNP 2009 z. 19 – 20 poz. 265). Dotyczyły one wypłat po śmierci świadczeniobiorcy z tzw. rachunku wspólnego i podjęcia pieniędzy z rachunku świadczeniobiorcy przez osobę posługującą się imienną kartą płatniczą i kodem identyfikacyjnym osoby zmarłej. Uchwały te nie dotyczą jednak wprost stanu faktycznego niniejszej sprawy. Jak trafnie podnosi skarżący chodzi w niej o wykładnię pojęcia „innych uprawnionych osób” użytego w ust. 3 art. 55 Prawa

bankowego. Umowa dotycząca prowadzenia rachunku bankowego uregulowana jest w rozdziale 3 Prawa bankowego. Zawarte tam przepisy odnoszą się przede wszystkim do formy umowy, rodzaju rachunków prowadzonych przez banki, swobody dysponowania przez posiadacza rachunku środkami finansowymi i odpowiedzialności banku za prawidłowe i terminowe dokonywanie rozliczeń.

Zasadnicze dla rozstrzygnięcia sprawy znaczenie mają jednak przepisy prawa cywilnego o umowie rachunku bankowego w. W szczególności chodzi tu o definicję umowy rachunku bankowego zawartą w art. 725 kc. Zgodnie z nią bank zobowiązuje się względem posiadacza rachunku do przechowywania jego środków pieniężnych oraz jeżeli umowa tak stanowi do przeprowadzania na jego zlecenie rozliczeń pieniężnych. Przybierają one zwykle formę poleceń przelewu lub tak zwanych stałych zleceń. Rozliczenia pieniężne mają być dokonywane za życia posiadacza rachunku. Śmierć posiadacza rachunku nie powoduje wprowadzenia wygaśnięcia względnie rozwiązania umowy a prawa związane z rachunkiem wchodzi w skład spadku lecz nie oznacza to, że wola spadkodawcy jest wiążąca dla banku także po jego śmierci z wyjątkiem dyspozycji zawartych w art. 56 prawa bankowego. Treść tego przepisu wskazuje w jakim zakresie wola posiadacza rachunku decyduje o obowiązkach jakie realizować ma bank po jego śmierci. Z tej przyczyny pieniądze przekazane przez Bank na rachunek Komunalnego Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej w K. nie mogą być uznane za przekazane osobie uprawnionej w rozumieniu art. 55 ust. 3 Prawa bankowego. Prawdopodobnie chodzi tu o bieżącą należność z tytułu czynszu za miesiąc marzec 2011 r., która to należność przysługuje wynajmującemu nie od Banku lub ZUS lecz od spadkobierców świadczeniobiorcy.

Z tych motywów Sąd Apelacyjny uznał apelację za nieuzasadnioną i orzekł o jej oddaleniu na podstawie art. 385 kpc.

R.S.